

žabnike razdelili (kmetijske zemlje, Rusticale), in taki kmetje so mogli dajati zató vsako leto od perdelka deseti del (desetino, Zehend), in še drugo (kazinj), tudi v denarjih plačevati (davk), in svojim gospodam per obdelovanji grajskih zemljiš pomagati (tlako delati). Nekaj teh zemljiš je bilo danih le v vžitek na živót, ali za celi rod; nekaj pa tudi práv v last; in v spomín, de viši lastnik ali posestnik zemlje je le gospód, je per spremémbi gospodarja se tudi moglo nekaj odrajtovati (deséti, dvajseti denár, prepisnina); gospod je pa zató svojiga kmeta per njegovim posestvi in njegovi pravici varovati obljubil. Semtertje pa za kmeta ni bilo tako dobro, ker je svojimu gospodu, kakor pravijo, s svojim živótam lastin (leibeigen) bil. Taki niso smeli brez posebniga gospodoviga dovoljenja stanú spremeniti, ne se ženiti, in kar je kterikrat zemlja več rodila, ni bilo toliko njim, kakor gospodu v dobiček; le svoj živež so per zemljiši imeli. —

(Dalje sledí.)

Popis perve sadne razstave v Ljubljani.

(Dalje.)

Grega Sedušak, kmet iz Tujine je dal v razstavo 8 plemén hrušk, 37 plemén pa jabelk, med kterimi je bilo práv veliko žlahtnih. Sedušak se je pri letašnji razstavi med kmeti nar bolj obnesel in očitno pokazal, de po pravici zasluži sreberno svetinjo, ktero mu je kmetijska družba pred 3 leti v hvalo pridne sadjoreje podelila. Oče in sin sta pridna sadjorejca. — Gosp. Janez Smuk, veliki župan na Verhniki je poslal 3 lepe bučnike, gosp. Juri Freiburger iz svojiga verta v Ljubljani 4 pleména žlahtniga grojzdja. Kar razstavo grojzdja vtiče, sta se častitljivi gosp. Valentin Kodre, vredno izsluženi fajmošter iz Goč, in pa gosp. Janez Ferjančič, posestnik ravno od onod, nar bolj obnesla. Lepo je bilo viditi 28 plemén večidel nar žlahtnejšiga grojzdja, ki ga Ipavska dolina rodi, in res s posebnim veseljem so ljudjé viseče grojzde ogledovali in imena mnogih plemén prebirali. Kmetijska družba je obéma gospodama práv hvaležna, de sta na ogled poslala razniga Ipavskiga grojzdja, ki so nam ga častit. gosp. Vertove v „Vinoreji“ popisali in ki nam za letašnjo razstavo niso mogli nič poslati, zató kér tačas niso domá bili, ampak pri velikim kmetijskim zboru v Gradci. — Gosp. Ferdinand Šmidt iz Šiške so razstavili 31 plemén večidel nar žlahtnejših jabelk, 5 plemén ravno tacih hrušk in eno pleme jesenskih breskev. Kdor si na spomlad kaj žlahtnih cepičev za svoj vert želi, naj se brez vse skerbíoberne na prijazniga gospoda Šmida v Šiški: dali mu jih bojo brez plačila in z velikim veseljem kakoršniga pleména si bo le vošil. — Gosp. Franc Souvan, kupec in posestnik v Ljubljani nam iz svojiga verta za gradam, ki je poln sadnih lepih dreves, letas niso nič družiga mogli poslati, kot 4 šporglje (Königsgeschenk von Neapel), kér so práv slabo letino imeli; so pa obljubili prihodnje leto z Božjo pomočjo več pridelka pokazati. —

(Dalje sledí.)

Dopis iz Šmartna pri Litíi.

5. Lístopada.

Tudi v naši okolici letas ne le korún, temuč tudi drugi sadeži, posebno pa repa in zelje gnjijejo, pa ne povsod enako. Po višavah, kakor postavim v Štangi, na Prežganji in na Jančjim je korúnova bolezen hujši, ko po nižavah. V Šmartni se je pokazalo, de tisti korún, ki je bil spomlad zadosti zarano (prijajti *)

*) Kér lani clo nič zime ni bilo, je bilo zgodno sajenje práv, sicer pa je škodljivo. Kmetovavec ne sme tedej le na letni čas, temuč tudi na vreme letniga časa gledati. Med zimo in zimo, med spomladjo in spomladjo, je velik razloček.

in globoko v zemljo podoran, se je bolj pri zdravji ohranil, *) kakor pa tisti, ki je bil pozneje in plitvo vsajen. Naši farovški so ga bili skorej nar bolj zarano in práv globoko na veliko njivo podorali, in je, hvala Bogú! zdrav ostal.

Kar pa repo in zelje per nas zadene, tega nam je dosti proč prišlo, in repa je enaka spridenimu jabelku, ktera je od zunaj lepa viditi, od znotraj je pa polna nekake smerkeljnu enake vode in smerdljive gnjilobe, tako, de si mora človek, berž ko jo poduha, nos zatisniti.

Letas se ne da skorej nobeno sadje dolgo ohraniti, kako bo pa z novim vinam? Že marsikteriga vinorednika smo slišali rěči, de se letašno vino vleče; torej pa tudi z njim močno vun rijejo, in ga kupcam ponujajo. **)

J. O. Lepstanski.

Oglas

milostljiviga Ljubljanskiga kneza in škofa
zastran Alojzjevša ***).

Anton Alojzi Wolf

po Božji in apostoljskiga stola milosti

knez in škof Ljubljanski

Njih ces. kr. apost. Veličanstva prvi skrivni svetovavec i. t. d.
celi častitljivi duhovšini Ljubljanske škofije
na znanje.

Kar sim v leti 1824 svojo viši pastirsko službo nastopil, je bila vseskozi moja posebna skerb, de bi vedno zadosti in verlih mladenčev za duhovski stan svoje precej razširjene škofije dobival.

Kér je popred, in še kratko pred mojim nastopam take mladosti le po malim bilo in za potrebe škofije ne zadosti, so prišle pa potem nektere leta, v kterih se je toliko domačih mladenčev po dokončanih modroslovskih šolah za bogoslovstvo in sprejemo v škofijsko duhovnico glasilo, de jih nisim mogel vsih vzeti, in de mi je lahko bilo med njimi voliti, in le tiste vzeti, kteri so mi bili zastran posebniga šolskiga izobraženja in očitniga poklica v duhovski stan od takih mož hvaljeni, ki so jih bolj na tanjko poznali.

To močno tišanje domače mladosti k učenju bogoslovstva je vonder le kratek čas terpélo; zakaj kmalo potem skozi nekaj let se jih je spet manj k njemu glasilo, tako sicer, de sim med njimi komej ali pa še ne vsako leto potrebno število dvajset takih mladenčev našel, ktere bi bil s popolnoma ali saj z zadosti mirnim sercam v duhovnico za učenje bogoslovstva vzeti mogel.

Kakor pa od ene strani vse ravnanje dandanašnjiga časa mladenčam le malo prejetniga ponuja, de bi se poklicu vdali, ki razun večidel pičlih prihodkov povsod na težave in zaderžke zadeva, — tako je od druge strani, kér ubožnost ljudstva na deželi vedno večí prihaja, manj premožnim ali clo ubožnim učencam zmirej težeje, dolgoletne šole izdelovati, ki se za vstop v duhovnico terjajo; kar večletna skušnja očitno kaže, po kteri se vidi, de iz ubožniših krajev škofije le malo mladenčev v šole pride.

*) Tudi po več drugih krajih Krajnskiga je bila letas taka.

**) Nadjamo se, de bo to le prazna skerb, de se hoče vino pokaziti, kakor so tudi na Estrajškim letas nekteri voherniki hrup zagnali in rekli, de letašnje vino ne bo pred 3 leti za piti. Kupeci hočejo s takim hrupam ceno vina ponižati: tode naši vinoredniki na Dolenskim se ne dajo premotiti, zakaj letas je cena vina povsod na pol viši kot lani. To pa moramo rěči, de vzrok sedanje dragote nam nič kaj v glavo ne gré, in de bi práv radi imeli, ko bi nam vedil kdo to na tanjko razjasniti. Ali je samo korúnova gnjiloba vsiga tega kriva? Vredništvo.

***) Po obljubi 45. lista in po dovoljenji milostljiviga kneza in škofa podamo bravcam od častitljiviga gosp. P. Hieingerja poslovenjeno písmo, s kterim so Njih Ekscelencija osnovo mladenšnice v nemškem jeziku na znanje dali.

Vredništvo.